

65 . Focșani | Județ: Vrancea | Punct: Biserica "Sf. Gheorghe" - Armenească | Anul: 2000

Anul: 2000

Cod RAN: 174753.02

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Evul Mediu

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Aurel Nicodei

Instituții: Muzeul Vrancei, Focșani

Raport

În anul 1999 au început lucrările de consolidare a monumentului.

Biserica are hramul "Sf. Gheorghe" și este construită în a II-a jumătate a sec. al XVIII-lea de către Gheorghieș Hagiu și comunitatea armeană din Focșanii Munteni. Ea era încă în construcție în anul 1789, dar documentar existența unei biserici armenesti este atestată anterior anului 1733. În a doua jumătate a sec. al XIX-lea biserica este părăsită.

Adaptat la condițiile impuse de lucrările de consolidare a monumentului sondajul arheologic a urmărit 2 obiective principale:

1. identificarea caracteristicilor constructive la nivel de fundație a actualei biserici;
2. relevarea planimetriei unor construcții anterioare și identificarea funcționalității acestora.

Pentru identificarea caracteristicilor constructive ale fundației bisericii actuale s-au făcut mai multe secțiuni în interiorul și în exteriorul bisericii. S-au relevat următoarele aspecte:

a) fundarea s-a făcut într-un teren relativ friabil alcătuit dintr-o argilă nisipoasă;

b) fundația turnată unitară este alcătuită din bolovani de râu și fragmente de cărămidă legate prin mortar consistent de nisip cu var foarte consistent. Aceasta are o adâncime de cca. 1,7 - 1,8 m pe laturile sudică, vestică, nordică, pe absida nordică adâncimea fundației turnate este de cca. 1,2 m.

La absida altarului fundația turnată face un umăr aproximativ pe axul longitudinal al bisericii, coborând până la cca. -2,2 m. Lățimea fundației turnate este cuprinsă între 1,5 - 1,7 m pe laturile exterioare ale bisericii. Peste fundația turnată unitar cu aceasta, este construită fundația zidită, alcătuită din 7 - 8 asize de cărămidă legate prin mortar de nisip și var foarte consistent. Cărămizile sunt foarte rezistente și au dimensiunile: $L = 25 - 26 \text{ cm} \times l = 14 - 15 \text{ cm} \times h = 5 - 6 \text{ cm}$.

Fundațiile intermediare pridvor - naos și naos - pronaos-au aceleași adâncimi și caracteristici constructive cu fundațiile exterioare fiind construite unitar cu acestea, dar cu lățimea de cca. 1,3 - 1,4 m.

A. În interiorul bisericii pe latura sudică a naosului în S. 1 și S. 2 am relevat o fundație turnată alcătuită din bolovani de râu, cu câteva fragmente de cărămidă legate cu mortar de var cu nisip de consistență ridicată. Această fundație are o adâncime de -0,8 m și fața ei se găsește la cca. 0,7 m față de nivelul de călcare actual al naosului. Are lățimea de 1,2 m și este adosată fundației bisericii actuale în adâncime, dar unitară cu fundația turnată la partea superioară. Nu am putut stabili rolul acestei formațiuni.

c) La același nivel de construcție cu fundația mai sus amintită am relevat parțial o formațiune, formată din mortar cu nisip cu var foarte consistent.

d) În absida altarului, în apropiere de axul longitudinal cărui bază se coboară până la -3,4 m față de nivelul de călcare actual care este aproximativ egal cu nivelul feței fundației zidite.

B. În exteriorul bisericii am relevat o fundație adosată fundației bisericii actuale. Aceasta este alcătuită din bolovani de râu cu câteva fragmente de cărămidă și mortar consistent, având adâncimea de -0,9 cm și fața superioară a acesteia fiind "încălecată" de fundația zidită a bisericii.

Sondajele au relevat planimetria unei construcții de plan aproximativ dreptunghiular, cu lățimea interioară de 6,9 m și lungimea interioară de cca. 15 m.

Latura nordică, cu o lățime de 0,8 - 1 m, este adosată fundației sudice a bisericii pe o lungime cca. 17 m și adâncimea de -0,9 / -1 m.

Latura vestică cu lățimea de 1,1 - 1,2 m, adâncimea de -0,9 / -1 m, are lungimea interioară de 6,9 m. Pe această latură se păstrează două asize de cărămidă ale fundației zidite. Cărămizile au dimensiunile de 26/27 x 15/16 x 4/4,5 cm.

Latura sudică este demolată în apropierea colțului de SV pe o distanță nedeterminată, fiind reperată către zona mediană. Are lățimea de 1,2 - 1,4 m și o adâncime de cca. -0,9 / -0,95 m. Colțul de SE și latura de E a acestei fundații are o lățime de 1 / 1,2 m și adâncimea de -0,8 / -0,85 m și este legată de fundația bisericii.

e) Paralel cu fundația nordică a acestei foste construcții am reperat o fundație turnată, alcătuită din bolovani de râu legați cu mortar cu lățimea de 75 cm și adâncimea de -0,45 / -0,5 cm, aflată la 1,2 m sud de fundația amintită.

La cca. 15 m de biserică actuală am reperat o conductă de olane aflată la adâncimea de -1,2 / -1,4 m, orientată E - V. Olanele sunt din ceramică cu lungimea de 25 cm și diametrul exterior de cca. 16 cm. Conducta este protejată de un înveliș de cărămidă. Dimensiunile cărămizilor sunt 25 x 11,5/12 x 3,5/4 cm.

În secțiunile cercetate am reperat mai multe morminte de inhumație cu adâncimi cuprinse între -0,9 și -1,6 m. Înhumății sunt înmormântați în poziție creștină, iar mormintele nu au avut inventar.

Materialul arheologic recoltat constă în ceramică fragmentară și reîntregibilă, câteva fragmente de cahle de sobă cu motive vegetale, o pipă de ceramică, obiecte metalice.

Concluzii

1. Biserica actuală a fost construită lângă partea nordică a unei construcții anterioare databile documentar anterior anului 1733.

2. Funcționalitatea acestei construcții nu este clară încă, dar luând în considerare dimensiunile și planimetria este probabil tot o biserică cu plan asemănător bisericii actuale.

3. Este necesară continuarea cercetării arheologice pentru delimitarea exactă a planimetriei construcției reperate, în zona sudică a acesteia, și în interiorul bisericii, după înlăturarea sprijinirilor.

De asemenea este necesară identificarea funcționalității zidărilor reperate în interiorul acestei construcții și traseul conductei de olane.

Informații suplimentare online

[Raportul 1045 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)